

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός γνωμοδότησης 48/2016
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Τμήμα ΣΤ'

Συνεδρίαση της 1ης-3-2016

Σύνθεση:

Πρόεδρος: Ιωάννης – Κωνσταντίνος Χαλκιάς, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Μέλη : Ιωάννης Διονυσόπουλος, Παρασκευάς Βαρελάς, Βασιλική Τύρου, Νικόλαος Δασκαλαντωνάκης, Γεώργιος Ανδρέου, Ευαγγελία Σκαλτσά, Παναγιώτα – Ελευθερία Δασκαλέα – Ασημακοπούλου, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγητής: Νικόλαος Δημητρακόπουλος, Πάρεδρος ΝΣΚ.

Αριθμ. Ερωτήματος: Το εμπιστευτικό έγγραφο με αριθμό πρωτ. Φ. 095.1/ΕΠ 13215/Σ.3803/18-9-2015 του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, Γεν. Διεύθυνση Αμυντικών Εξοπλισμών και Επενδύσεων, Διεύθυνση Αντισταθμιστικών Ωφελημάτων και Διασφάλισης Ποιότητας, Τμήμα Συμβάσεων ΑΩ/ΠΑ .

Ερώτημα: 1ο. Κατά πόσο υπάρχει βλάβη των συμφερόντων του Ελληνικού Δημοσίου από τη μέχρι σήμερα υλοποίηση της συμφωνίας με το Γαλλικό Κράτος περί παροχής αντισταθμιστικών ωφελημάτων (ΑΩ) στο πλαίσιο της αγοράς από το Ελληνικό Δημόσιο των αεροσκαφών (Α/Φ) M-2000 με την Εμπορική Σύμβαση 2/1985 (Σύμβαση «ΤΑΛΩΣ»).

2ο. Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στο πρώτο ερώτημα, να προσδιοριστούν οι ενδεδειγμένοι τρόποι διεκδίκησης της ζημίας που υπέστη το Ελληνικό Δημόσιο από την ως άνω αιτία.

Επί του ως άνω ερωτήματος το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα ΣΤ') γνωμοδότησε ως εξής:

Ιστορικό

Από το έγγραφο με αριθμό πρωτ. Φ. 095.1/ΕΠ113215/Σ.3803/18-9-2015 της ερωτώσας Υπηρεσίας και τα λοιπά στοιχεία του φακέλου που το συνοδεύουν προκύπτει το ακόλουθο πραγματικό:

1. Στο πλαίσιο της αγοράς των αεροσκαφών (Α/Φ) M-2000 με την Εμπορική Σύμβαση 2/1985, υπεγράφη το από 4-9-1985 Πρωτόκολλο μεταξύ της Κυβέρνησης της Γαλλικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας, το οποίο αφορούσε στην προμήθεια από την Ελληνική Πολεμική Αεροπορία και στην υποστήριξη του οπλικού συστήματος Mirage – 2000.

2. Προκειμένου να επέλθει η επαύξηση των αντισταθμίσεων που είχαν επιτευχθεί από τις προμηθεύτριες των Α/Φ εταιρείες, η Γαλλική Κυβέρνηση δεσμεύτηκε, με το άρθρο 30 του ως άνω Πρωτοκόλλου, να αγοράζει σε μία περίοδο δεκαπέντε (15) ετών, δηλαδή μέχρι την 4-9-2000, αμυντικά προϊόντα ελληνικής κατασκευής συνολικής αξίας αντίστοιχης προς το 20% της αξίας της Εμπορικής Σύμβασης, δηλαδή αντίστοιχης προς το ποσό των 1.918.965,959 FRF (292.544.474 ευρώ), δεδομένου ότι η αξία της προμήθειας από την Εμπορική Σύμβαση ανήλθε, τελικά, σε 9.594.829.794 FRF.

3. Με βάση την ανωτέρω Εμπορική Σύμβαση, η οποία υπεγράφη την 20-7-1985, και το από 4-9-1985 Πρωτόκολλο, υπεγράφη, στη συνέχεια, την 17-12-1986 η Γαλλο-Ελληνική Τεχνική Διευθέτηση για τις κρατικές αντισταθμίσεις, με την οποία καθορίστηκαν οι συνθήκες πραγματοποίησης του άρθρου 30 του Πρωτοκόλλου. Στην παρ. 4.3. της εν λόγω Τεχνικής Διευθέτησης προβλέπεται ότι η Γαλλο – Ελληνική Επιτροπή, μεταξύ άλλων, εξετάζει κάθε ιδιαίτερη περίπτωση που θα μπορούσε να παρουσιαστεί και η οποία δεν καλύπτεται από τη Διευθέτηση αυτή και, ενδεχόμενα, με τη συμφωνία των δύο πλευρών, εισέρχεται στο πλαίσιο των αντισταθμιστικών οφελών (μεταφορά άδειας ή τεχνολογίας κλπ), χωρίς, όμως, να προβλεφθεί η επιβολή ποινικών ρητρών, για την περίπτωση που δεν υλοποιηθούν οι αντισταθμίσεις ή η τιμαριθμική αύξηση των οφειλόμενων αντισταθμίσεων, για την περίπτωση που διαπιστωθεί καθυστερημένη υλοποίηση.

4. Από την κατά τα ανωτέρω συνολική υποχρέωση του Γαλλικού Δημοσίου περί παροχής αντισταθμιστικών ωφελημάτων (εφεξής ΑΩ), προκύπτει από τη σχετική αλληλογραφία, ότι μέχρι το μήνα Οκτώβριο του έτους 1996 είχε υλοποιηθεί ποσοστό της τάξης του 15% της υποχρέωσης αυτής, με διάφορα προγράμματα αγοράς αμυντικών υλικών και υπηρεσιών, εκπαίδευσης, μεταφοράς τεχνολογίας και

 ΓΧ

χρηματοδότησης ελληνικών αμυντικών βιομηχανιών για τη συμμετοχή τους σε διεθνείς εκθέσεις.

5. Με τα δεδομένα αυτά, ο αρμόδιος Υ.ΕΘ.Α., με επιστολή του προς τον κ. Υπουργό Άμυνας της Γαλλίας το Μάιο του έτους 1996, συμφώνησε ότι δεν ήταν ικανοποιητικός ο απολογισμός των μέχρι τότε υλοποιηθέντων ΑΩ και, στα πλαίσια των άριστων σχέσεων των δύο Κρατών, αποδέχθηκε την πρόταση του τελευταίου για διεύρυνση της υπάρχουσας συμφωνίας στον ευρύτερο αμυντικό τομέα, γεγονός που είχε σαν συνέπεια την έγκριση από την αρμόδια υπηρεσία του ΥΠ.ΕΘ.Α. και – κατ' επέκταση – υλοποίηση κατά τη χρονική περίοδο 1996-2000 επιπρόσθετων προγραμμάτων, με αποτέλεσμα, μέχρι την παρέλευση του κατά τα ανωτέρω κρίσιμου χρόνου, να έχουν υλοποιηθεί προγράμματα συνολικής αξίας 100.043.184 ευρώ, δηλαδή ποσοστό 34,20% της συνολικής υποχρέωσης ΑΩ.

6. Με την επιστολή με ημερομηνία 10-10-2000 του Διευθυντή της Γαλλικής Διεύθυνσης Διεθνών Σχέσεων της Γενικής Διεύθυνσης Εξοπλισμών (D.G.A.) αναγνωρίσθηκε ότι, παρά τις προσπάθειες που καταβλήθηκαν από τα δύο μέρη, δεν κατέστη δυνατό να τηρηθούν τα προκαθορισμένα χρονικά όρια και επισημάνθηκε ότι το Γαλλικό Υπουργείο Εθνικής Άμυνας και, ιδιαίτερα, η D.G.A. θα συνεχίσουν τις προσπάθειες για την επιτυχή ολοκλήρωση του αναγραφόμενου στην επιστολή αυτή προγράμματος ΑΩ. Αντίστοιχα, με την από 6-12-2000 επιστολή του τότε Γενικού Διευθυντή της Γενικής Διεύθυνσης Εξοπλισμών (Γ.Δ.Ε.) διατυπώθηκε η απογοήτευση για το ποσοστό ολοκλήρωσης των ΑΩ, το οποίο ανερχόταν σε λίγο περισσότερο από το ένα τρίτο της συνολικής υποχρέωσης και διευκρινίστηκε ότι η παράταση της ημερομηνίας λήξης του από 4-9-1985 Πρωτοκόλλου, όπως και οποιαδήποτε αλλαγή, θα απαιτούσαν την αποδοχή και έγκριση των υπηρεσιακών φορέων και, τελικά, του κ. Υ.ΕΘ.Α., προτείνοντας την υποβολή σκέψεων για τον τρόπο υλοποίησης μίας πιθανής παράτασης του χρόνου ολοκλήρωσης των συναφών υποχρεώσεων, ώστε να εξετασθούν και συμφωνηθούν αρμοδίως υπό μορφή σχεδίου. Μέχρι τότε, όμως, υποδείχθηκε η συνέχιση της υλοποίησης των ήδη εγκεκριμένων προγραμμάτων στα πλαίσια της (υφιστάμενης) υποχρέωσης.

7. Παρά την ανυπαρξία (ρητής) συμφωνίας επέκτασης του χρόνου εκπλήρωσης των υποχρεώσεων ΑΩ, τα δύο μέρη συνέχισαν την αλληλογραφία και τις συζητήσεις κατά τη διάρκεια των ετήσιων Ελληνο – Γαλλικών Συνόδων Εξοπλισμών. Στην 26^η Ελληνο–Γαλλική Σύνοδο

Εξοπλισμών, που έλαβε χώρα την 22-9-2010, αποτυπώθηκε η μέχρι τότε διαμορφωθείσα κατάσταση, ότι δηλαδή, μέχρι σήμερα, έχουν υλοποιηθεί και πιστωθεί από την ημεροχρονολογία εκπνοής της σχετικής προθεσμίας (4-9-2000), επιπλέον προγράμματα ΑΩ συνολικής αξίας 48.556.807,73 ευρώ, δηλαδή προγράμματα συνολικής αξίας 148.599.991,73 ευρώ, ποσοστού 50,8% της συνολικής υποχρέωσης, και να υπολείπονται προγράμματα ΑΩ αξίας 143.944.482,27 ευρώ.

8. Μετά την τελευταία έγκριση και αποδοχή επιπρόσθετων κατά τα ανωτέρω προγραμμάτων ΑΩ, η Γαλλική Κυβέρνηση έχει υποβάλει προς αποδοχή νεότερα προγράμματα, τα οποία υπόκεινται σε αξιολόγηση από τις αρμόδιες προς τούτο επιτροπές, με βάση τις Κατευθυντήριες Οδηγίες για τα ΑΩ του μηνός Μαΐου του έτους 1996, αφού δεν υπήρχε σχετική πρόβλεψη στην ως άνω Τεχνική Διευθέτηση.

9. Μετά τη ζητηθείσα από την ερωτώσα Υπηρεσία γνώμη του Γραφείου Νομικής Υποστήριξης, σχετικά με το «αν νομιμοποιείται η Υπηρεσία να αποδεχθεί υλοποίηση συμβατικού έργου το οποίο έχει εκτελεστεί προ της έγκρισής του από τον Ε.Ο.Ε.» και την από 30-5-2013 θετική απάντηση του εν λόγω Γραφείου, κατά τη διοικητική διαδικασία λήψης απόφασης από τον Ε.Ο.Ε. κ. Υ.ΕΘ.Α. για την αποδοχή ή απόρριψη ένταξης των ως άνω προγραμμάτων στις αντισταθμίσεις, ο κ. ΥΦ.ΕΘ.Α., με το από 8-7-2015 σχόλιό του, διαπίστωσε την αποτυχία εμπρόθεσμης υλοποίησης της από το έτος 1986 διακρατικής συμφωνίας ΑΩ, την παράτασή της χωρίς επίσημη ανανέωση μέχρι σήμερα και την κατά τρόπο αρνητικό για τα συμφέροντα της χώρας εξέλιξη του απολογισμού της, αφού, αντί η Γαλλική Κυβέρνηση να προμηθεύεται προϊόντα της ελληνικής αμυντικής βιομηχανίας, κατέληξε η Ελλάδα να προμηθεύεται προϊόντα και υπηρεσίες που διαθέτει ήδη ο αμυντικός τομέας της Γαλλίας. Συνεκτιμώντας δε, το ως άνω ποσοστό υλοποίησης των υποχρεώσεων της Γαλλικής Κυβέρνησης κατά το κρίσιμο έτος 2000, την παράταση της σχετικής συμφωνίας, χωρίς επίσημη ανανέωση, τις επιφυλάξεις ως προς τη δυνατότητα ένταξης συγκεκριμένων προϊόντων και υπηρεσιών στο πλαίσιο της συμφωνίας, τα οποία, μάλιστα, πιστώνονται στις τρέχουσες τιμές, ενώ οι υποχρεώσεις της Γαλλικής Κυβέρνησης υπολογίζονται με τιμές του έτους 1986, χωρίς τιμαριθμική αναπροσαρμογή, ο κ. ΥΦ.ΕΘ.Α. πρότεινε την υποβολή του υπό διερεύνηση ερωτήματος.

10. Με το έγγραφο με αριθμό πρωτ. ΕΜΠ 325/23-10-2015 του Γραφείου Νομικού Συμβούλου ΥΠ.ΕΘ.Α. ζητήθηκαν περαιτέρω διευκρινίσεις σε πραγματικά ζητήματα, η δε ερωτώσα Υπηρεσία ανταποκρινόμενη απέστειλε το απαντητικό έγγραφο με αριθμό πρωτ. Φ. 095.1/ΕΠ144/Σ.30/7-1-2016, και το Παράρτημα «Α» αυτού, από τα οποία προέκυψαν, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

α. Με το ως άνω από 4-9-1985 Πρωτόκολλο μεταξύ των δύο Κυβερνήσεων (Ελληνικής και Γαλλικής), επιπρόσθετα προς τα ΑΩ με τις εμπορικές εταιρείες κατασκευής των Α/Φ αξίας ποσοστού 60% επί των πληρωμών με βάση την Εμπορική Σύμβαση 2/1985 και χωρίς να ορίζεται σε αυτήν, συμφωνήθηκε η Γαλλική Κυβέρνηση, με σκοπό την επαύξηση των ΑΩ, να αναλάβει την υλοποίηση ΑΩ αξίας ποσοστού 20% επί των κατά τα ανωτέρω πληρωμών.

β. Στις διακρατικές συμβάσεις, κατά τη διοικητική πρακτική της Υπηρεσίας, δε συνομολογούνται όροι επιβολής οποιουδήποτε είδους ρήτρας, σε αντίθεση με τις συμβάσεις (που συνάπτονται) με τις εμπορικές εταιρείες στις οποίες υφίστανται αντίστοιχες προβλέψεις, όπως ενδεικτικά, στην Εμπορική Σύμβαση 2/1985.

γ. Το από 4-9-1985 Πρωτόκολλο, το οποίο με βάση το άρθρο 37 σε συνδυασμό με το άρθρο 14 αυτού ισχύει από την ημερομηνία υπογραφής του από τα δύο μέρη και για όλη την περίοδο της επιχειρησιακής χρησιμοποίησης των Α/Φ M-2000 (και του συναφούς εξοπλισμού) από την Ελληνική Πολεμική Αεροπορία, παραμένει σε ισχύ, δεδομένου ότι τα ως άνω Α/Φ συνεχίζουν μέχρι και σήμερα να αξιοποιούνται επιχειρησιακά.

δ. Έχει πραγματοποιηθεί επικοινωνία των μελών των Κυβερνήσεων των δύο Κρατών με αλληλογραφία, προϊόν της οποίας –μάλλον- ήταν η υπογραφή μεταξύ των Υπουργών Εθνικής Άμυνας της Γαλλικής και της Ελληνικής Δημοκρατίας αντίστοιχα, από 3-10-1996 Διοικητική Συμφωνία για να καθορίσει τις αρχές της συνεργασίας στον τομέα της συντήρησης των Α/Φ Mirage F-1 και Mirage 2000 και του συναφούς εξοπλισμού τους, καθώς και τους κανόνες που θα εφαρμόζονταν για να πιστωθούν οι συναλλαγές που απορρέουν προς όφελος των υποχρεώσεων αντισταθμίσεων της Γαλλικής πλευράς σύμφωνα με την Τεχνική Διευθέτηση της 17-12-1986 (άρθρο 1 της Διοικητικής Συμφωνίας).

ε. Η προβλεπόμενη στην παρ. 4.3 της ως άνω Γαλλο–Ελληνικής Διευθέτησης Γαλλο–Ελληνική Επιτροπή είχε πραγματοποιήσει συνάντηση κατά τα έτη 1985-2012, στα πρακτικά της οποίας έγινε η καταγραφή της πορείας υλοποίησης

των υποχρεώσεων παροχής ΑΩ, χωρίς να διαπιστωθεί ή αναφερθεί βλάβη των συμφερόντων του Ελληνικού Δημοσίου.

11. Σημειώνεται ότι με το έγγραφο με αριθμό πρωτ. ΕΜΠ 414/28-12-2015 του Γραφείου Νομικού Συμβούλου ΥΠ.ΕΘ.Α. ζητήθηκε η χορήγηση νομικών πληροφοριών και από το Ελληνικό Ινστιτούτο Διεθνούς και Αλλοδαπού Δικαίου (Ε.Ι.Δ.Α.Δ.), σχετικά με τη δυνατότητα προσφυγής του Ελληνικού Δημοσίου κατά αλλοδαπού κράτους, ενώπιον των ελληνικών ή αλλοδαπών δικαστηρίων, για την ικανοποίηση των αξιώσεών του προς εκπλήρωση των ΑΩ, καθώς και την ύπαρξη ή μη νομολογίας των εν λόγω δικαστηρίων σε υποθέσεις με αντίστοιχα αιτήματα ή προβληματισμούς. Το Ε.Ι.Δ.Α.Δ., στη συνέχεια, απάντησε με το έγγραφό του με αριθμό πρωτ. 839/15/22-1-2016, σύμφωνα με το οποίο το Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης, ελλείψει συμβατικής πρόβλεψης για διαφορετικό τρόπο επίλυσης των διαφορών, επιλαμβάνεται με ρητή δήλωση των κρατών που έχουν αποδεχθεί το καταστατικό του, χωρίς (άλλη) ειδική σύμβαση, περί αναγνώρισης ως υποχρεωτικής της δικαιοδοσίας του Δικαστηρίου, για συγκεκριμένες, σύμφωνα με τον κανονισμό του, νομικές διαφορές. Επίσης διατύπωσε την άποψη ότι η υπαγωγή της ανωτέρω διαφοράς στη δικαιοδοσία των ημεδαπών δικαστηρίων ενδέχεται να προσκρούει στο προνόμιο της ετεροδικίας (βλ. άρθρο 3 ΚΠολΔ), το οποίο, υπό προϋποθέσεις, απολαύουν τα αλλοδαπά κράτη για τις δημοσίου δικαίου σχέσεις τους, κατ' ενάσκηση κυριαρχικής εξουσίας (βλ. σχετικά Α.Ε.Δ. 6/2002, Ολ. ΑΠ 11/2000, ΑΠ 2013/2013, 1857/2007, 1398/1986, Ολ. Ν.Σ.Κ. 113/1995, Ν.Σ.Κ. 68/2000, Εμμ. Ρούκουνα «Διεθνές Δίκαιο III» ανατύπωση 1985, σελ. 79 επ.). Τέλος το Ε.Ι.Δ.Α.Δ. θεωρεί ότι σε περίπτωση έλλειψης δικαιοδοσίας των ελληνικών δικαστηρίων, το Γαλλικό Δημόσιο θα μπορούσε να εναχθεί ενώπιον των γαλλικών δικαστηρίων, με πρώτη βάση δωσιδικίας την κατοικία του εναγόμενου, τόσο κατά τον γαλλ. ΚΠολΔ (άρθρο 42), όσο και κατά τον Κανονισμό Βρυξέλλες Ι, εκπροσωπούμενο, σύμφωνα με το άρθρο 38 του νόμου 55-366 της 3-4-1955 από το «Νομικό Εκπρόσωπο του Κράτους» εφόσον πρόκειται για υποθέσεις ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων, με αντικείμενο την αναγνώριση του Δημοσίου αυτού ως οφειλέτη ή δανειστή, εξαιρουμένων των φορολογικών και των υποθέσεων που αφορούν στην κυριότητά του και με την επιφύλαξη του νόμου. Εφόσον, όμως, η συμφωνία ΑΩ χαρακτηριζόταν ως διοικητική κατά το γαλλικό δίκαιο, τότε αρμόδια για την εκδίκαση της σχετικής με αυτήν διαφοράς

 ΓΧ

θα ήταν τα γαλλικά διοικητικά δικαστήρια, χωρίς, ωστόσο κατόπιν σχετικής έρευνας στις διαθέσιμες σε αυτό πηγές, να έχουν εντοπιστεί αποφάσεις του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης ή των ευρωπαϊκών δικαστηρίων που να αντιμετωπίζουν, ευθέως, συναφές προς το ως άνω εξεταζόμενο θέμα.

Νομοθετικό πλαίσιο

12. Το νομοθετικό πλαίσιο της υπόθεσης αποτελείται από τις εξής Συμφωνίες και Πρωτόκολλα μεταξύ της Ελλάδας και της Γαλλίας: α) τη Συμφωνία Συνεργασίας στον Τομέα των Εξοπλισμών της 23-4-1982, β) την Εμπορική Σύμβαση 2/1985 για την απευθείας πώληση κλπ των Α/Φ Μ-2000, γ) το Πρωτόκολλο της 4-9-1985, δ) τη Γαλλο-Ελληνική Τεχνική Διευθέτηση πάνω στις Κρατικές Αντισταθμίσεις της 17-12-1986, ε) τη Διοικητική Συμφωνία σχετικά με τη συνεργασία στο θέμα της συντήρησης των πολεμικών Α/Φ της 3-10-1996 και στ) τη Διοικητική Συμφωνία για την απόκτηση των οπλικών συστημάτων Μ-2000 της 27-7-2000. Ειδικότερα:

13. Στα άρθρα 3, 13 και 15 της από 23-4-1982 Συμφωνίας Συνεργασίας στον Τομέα των Εξοπλισμών του έτους 1982 μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Γαλλικής Δημοκρατίας, προβλέπονται τα εξής :

«Άρθρο 3. Η Κυβέρνηση της Ελληνικής Δημοκρατίας επιφορτίζει, σε ό,τι την αφορά τον αρμόδιο Υφυπουργό Εθνικής Άμυνας για την εφαρμογή της παρούσας Συμφωνίας. Η Κυβέρνηση της Γαλλικής Δημοκρατίας επιφορτίζει, σε ό,τι την αφορά, τον πληρεξούσιο Υπουργό επί των εξοπλισμών, για την εφαρμογή της παρούσας Συμφωνίας.

Άρθρο 13. Συγκροτείται Ελληνο-Γαλλική Επιτροπή για το αμυντικό υλικό, επιφορτισμένη να παρακολουθεί όλα τα ζητήματα τα σχετικά με την εφαρμογή της παρούσας Συμφωνίας. Η Επιτροπή αυτή συνέρχεται, κατόπιν αιτήσεως του ενός Μέρους, τουλάχιστον μία φορά κάθε χρόνο και :

- *Μεριμνά για την τήρηση των διατάξεων της παρούσας Συμφωνίας, .*
- *Αναζητά τους πιθανούς τομείς συνεργασίας κυρίως στη μεταφορά τεχνολογίας, την συμπαραγωγή, την εκπαίδευση προσωπικού, τις προμήθειες,*
- *Καταρτίζει τον απολογισμό των συναλλαγών, και προτείνει, αν είναι αναγκαίο, στους αρμόδιους που ορίζονται στο άρθρο 3 της παρούσας Συμφωνίας, μέτρα για να επιτευχθεί η επιδιωκόμενη ισορροπία.*

- Προτείνει τροποποιήσεις της παρούσας Συμφωνίας. Το κάθε Μέρος υποδεικνύει μεταξύ των μελών της Επιτροπής αρμόδιο ο οποίος συγκεντρώνει τα διάφορα ζητήματα που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα της Επιτροπής.

Άρθρο 15. Η παρούσα Συμφωνία θα αρχίσει να ισχύει από την ημερομηνία υπογραφής της για μια περίοδο πέντε ετών. Εάν δεν διατυπωθεί καταγγελία από το ένα των Μερών έξη μήνες πριν από την εκπνοή αυτής της περιόδου, θα εξακολουθήσει να ισχύει με σιωπηρή ανανέωση. Σ' αυτή τη περίπτωση θα μπορεί να καταγγέλλεται σ' οποιοδήποτε στιγμή, ή δε καταγγελία θα ισχύει έξη μήνες μετά την γνωστοποίησή της στο άλλο Μέρος. Σε περίπτωση καταγγελίας της παρούσας Συμφωνίας από το ένα των Μερών, τα δύο Μέρη θα προβούν σε διαβουλεύσεις με σκοπό να ρυθμίσουν για την καλύτερη εξυπηρέτηση των συμφερόντων τους, τα προβλήματα που προκύπτουν από την καταγγελία της παρούσας Συμφωνίας.»

14. Επισημαίνεται ότι οι ρυθμίσεις του άρθρου 31 της Εμπορικής Σύμβασης 2/1985, η οποία υπεγράφη στην Αθήνα την 20-7-1985 μεταξύ των τριών προμηθευτριών εταιρειών και του Ελληνικού Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, που είχε ως αντικείμενο την προμήθεια σε αυτό Α/Φ και την παροχή λοιπού εξοπλισμού ή διάφορων υποστηρικτικών υπηρεσιών, αναφέρονται αποκλειστικά στην προσφορά ΑΩ από τις ως άνω εταιρείες και όχι από το Γαλλικό Κράτος. Επίσης, οι ρυθμίσεις των άρθρων 24 (Διαιτησία), 29 (Ποινικές Ρήτρες για καθυστερημένες παραδόσεις) και 30 (Λύση Σύμβασης, λόγω παραλείψεων του Πωλητή) διέπουν μόνον τις σχέσεις του Ελληνικού Κράτους με τις ανωτέρω εταιρείες.

15. Στα άρθρα 1, 14, 30, 36, 37, 38 και 39 του από 4-9-1985 Πρωτοκόλλου μεταξύ της Κυβέρνησης της Γαλλικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας, που αφορά στην προμήθεια από την Ελληνική Πολεμική Αεροπορία και στην Υποστήριξη του Οπλικού Συστήματος Mirage -2000, ορίζονται τα εξής:

«Άρθρο 1. Η Συμφωνία Συνεργασίας στον τομέα των εξοπλισμών που υπογράφηκε την 23^η Απριλίου 1982 μεταξύ των δύο Κυβερνήσεων – αποκαλούμενη στη συνέχεια «η Γενική Συμφωνία» - εφαρμόζεται πλήρως στο παρόν Πρωτόκολλο.

Άρθρο 14. Η Κυβέρνηση της Γαλλικής Δημοκρατίας δέχεται όπως η υποστήριξη της Ελληνικής Πολεμικής Αεροπορίας, συμπεριλαμβανομένων της υποστήριξης σε ανταλλακτικά, σε υλικά και σε SOFTWARE, γίνεται με προμήθειες από την

 ΓΧ

Κυβέρνηση της Ελληνικής Δημοκρατίας που θα επιτελούνται ενδεχομένως σε συγχρονισμό με τις παραγγελίες της Κυβέρνησης της Γαλλικής Δημοκρατίας, και διαδικασίες που θα συμφωνηθούν από κοινού και από τις ίδιες πηγές προμήθειας. Σύμφωνα με τα τρέχοντα σχέδια της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας, προβλέπεται – διατήρηση εν υπηρεσία του αφους M-2000 έως τουλάχιστον το έτος 2010 . Η προβλεπόμενη διευθέτηση για την συμμετοχή της Ελληνικής Πολεμικής Αεροπορίας στην υποστήριξη του αφους M-2000 θα καλύπτει την συντήρησή τους για ολόκληρη αυτή τη χρονική περίοδο και η Κυβέρνηση της Γαλλικής Δημοκρατίας θα εξασφαλίζει ότι οι εμπλεκόμενες γαλλικές εταιρείες θα παρέχουν την απαιτούμενη επαρκή υποστήριξη σύμφωνα με τα διατυπούμενα στο άρθρο 11 της γενικής συμφωνίας του 1982.

ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΕΙΣ . Άρθρο 30 .

Η εμπορική σύμβαση (υπ' αρ. 2/85 του Ιουλίου 1985)..., συνδέεται με ειδικό πρόγραμμα αντιστάθμισης. Η Κυβέρνηση της Γαλλικής Δημοκρατίας υποστηρίζει πλήρως το πρόγραμμα αντιστάθμισης ...,ώστε οι Γαλλικές εταιρείες να πραγματοποιήσουν τις καθορισμένες στο προαναφερθέν εμπορικό συμβόλαιο υποχρεώσεις τους για αντιστάθμιση. ...

Με σκοπό την αύξηση του ύψους των αντισταθμίσεων που έχουν ήδη επιτευχθεί με τις εμπορικές εταιρείες, η Κυβέρνηση της Γαλλικής Δημοκρατίας δεσμεύεται να αγοράζει, σε μία περίοδο δεκαπέντε (15) ετών, αμυντικά προϊόντα κατασκευαζόμενα στην Ελλάδα, ύψους 20% της αξίας του εμπορικού συμβολαίου των M-2000 και του συναφούς εξοπλισμού των, δηλαδή 20% των πληρωμών (βασική τιμή του Ιανουαρίου 1983 πλέον οι συμβατικές αναθεωρήσεις τιμών) που θα γίνουν από την Κυβέρνηση της Ελληνικής Δημοκρατίας , στις γαλλικές εταιρείες λόγω του συμβολαίου αυτού (αρ. 2/85 Ιουλίου 1985). Τα αμυντικά προϊόντα που κατασκευάζονται στην Ελλάδα, πρέπει να ανταποκρίνονται... Η Κυβέρνηση της Ελληνικής Δημοκρατίας θα καταβάλει κάθε προσπάθεια για να διευκολύνει τη γρήγορη πραγματοποίηση των υποχρεώσεων στο θέμα της αντιστάθμισης, που ανέλαβε παραπάνω η Κυβέρνηση της Γαλλικής Δημοκρατίας. Οι όροι και οι προϋποθέσεις πραγματοποίησης που αντιστοιχούν στις δεσμεύσεις της Κυβέρνησης της Γαλλικής Δημοκρατίας, θα καλυφθούν με ένα έγγραφο που θα οριστικοποιηθεί μέσα σε έξι μήνες από την ημερομηνία υπογραφής του παρόντος πρωτοκόλλου από την Γαλλο – Ελληνική επιτροπή κατά τα προβλεπόμενα από την Γενική Συμφωνία, ιδιαίτερα τα άρθρα 3 και 13.

ΕΥΘΥΝΗ. Άρθρο 36 .

Εκτός ιδιαίτερων προβλέψεων που θα αναφέρονται ρητά στις οριστικές συμφωνίες σε εφαρμογή του παρόντος Πρωτοκόλλου, κάθε μία από τις δύο Κυβερνήσεις παραιτείται του δικαιώματος απαίτησης από την άλλη, από τους προστηθέντες, τους υπαλλήλους ή πράκτορες της, της ανόρθωσης των απωλειών , υλικών ή σωματικών βλαβών (συμπεριλαμβανομένων και εκείνων που προκάλεσαν θάνατο) οποιεσδήποτε και αν είναι, και επήλθαν εξ αιτίας της ίδιας, των προστηθέντων , υπαλλήλων ή πρακτόρων της, είτε στη Γαλλία είτε στην Ελλάδα, λόγω της εφαρμογής του παρόντος Πρωτοκόλλου. Ανεξαρτήτως αυτού όταν οι απώλειες ή οι υλικές ή σωματικές βλάβες που αναφέρονται ανωτέρω είναι συνέπειες σοβαρού λάθους που προήλθε από προστηθέντες , υπαλλήλους και πράκτορες μίας των Κυβερνήσεων, αυτή θα αναλάβει το σύνολο των επανορθώσεων. Υπό την έννοια «σοβαρό λάθος» εννοούμε το ηθελημένο λάθος, την σοβαρή παράλειψη ή την βαρεία αμέλεια. Σ' αυτή τη περίπτωση η Κυβέρνηση στην οποία ανήκει αυτός ο προστηθείς, υπάλληλος ή πράκτορας θα φέρει αυτή μόνη την ευθύνη επανόρθωσης των ζημιών. Οι δύο Κυβερνήσεις δεσμεύονται όπως οι βιομηχανίες των συνάψουν ασφαλιστικό συμβόλαιο επαρκές για να καλύπτει κάθε τραυματισμό, απώλεια ή ζημία στις οποίες είναι δυνατόν να εμπλακούν. Το συμβόλαιο που θα υπογραφεί για τον σκοπό αυτό θα πρέπει να περιλαμβάνει έναν όρο μη εναγωγής κατά των Κυβερνήσεων.

ΈΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ – ΔΙΑΡΚΕΙΑ. Άρθρο 37 .

Το παρόν πρωτόκολλο τίθεται σε ισχύ την ημερομηνία υπογραφής του από τα δύο μέρη και για όλη την περίοδο της επιχειρησιακής χρησιμοποίησης από την Ελληνική Πολεμική Αεροπορία, των αφών M-2000 και του συναφούς των εξοπλισμού. Οι διαδικασίες και οι πράξεις που προβλέπονται από το Πρωτόκολλο θα ολοκληρωθούν μέσα σε έξι μήνες από την ημερομηνία της υπογραφής του και θα συμφωνηθούν , όταν απαιτηθεί, κατά τη διαδικασία του άρθρου 3 της Γενικής Συμφωνίας.

ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΙΣ ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΔΙΑΦΟΡΑΣ. Άρθρο 38 .

Οι δύο Κυβερνήσεις θα διαβουλεύονται για να επιλύουν κάθε διαφωνία που μπορεί να προέρχεται από την ερμηνεία αυτού του Πρωτοκόλλου . Συμφωνούν να μη προσφεύγουν σε διεθνές δικαστήριο ή σε τρίτους.

 ΓΧ

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ. Άρθρο 39 .

Το παρόν Πρωτόκολλο δεν μπορεί να τροποποιηθεί παρά μόνο μετά από αμοιβαία συμφωνία μεταξύ των δύο Κυβερνήσεων ή των εξουσιοδοτημένων αντιπροσώπων τους.»

16. Στην από 17-12-1986 Γαλλο-Ελληνική Τεχνική Διευθέτηση για τις Κρατικές Αντισταθμίσεις, που συνάφθηκε κατ' εφαρμογή του άρθρου 30 του ως άνω από 4-9-1985 Πρωτοκόλλου, ορίζονται τα ακόλουθα:

«1. ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Αυτή η διευθέτηση καθορίζει τις συνθήκες πραγματοποίησης του άρθρου 30 του Γαλλο-Ελληνικού πρωτοκόλλου που υπογράφηκε στις 4 Σεπτεμβρίου 1985 για το πρόγραμμα MIRAGE-2000. Με το άρθρο αυτό το Γαλλικό κράτος υποχρεώνεται να προμηθευτεί αμυντικό υλικό από τις Ελληνικές Βιομηχανίες για ένα ποσό του ύψους του 20% των πληρωμών που θα πραγματοποιήσει η Ελληνική Κυβέρνηση στα πλαίσια του βιομηχανικού συμβολαίου Νο 2/85 για μια διάρκεια 15 ετών. Η συμφωνία συνεργασίας στο τομέα Εξοπλισμών που υπογράφηκε από τις δυο πλευρές στις 23 Απριλίου 1982 και το πρωτόκολλο που αφορά την παράδοση στην Ελληνική Πολεμική Βιομηχανία του οπλικού συστήματος MIRAGE-2000 και την υποστήριξη του, εφαρμόζονται στην παρούσα (τεχνική) διευθέτηση σε εκτέλεση των διατάξεων του άρθρου 30 του προαναφερθέντος πρωτοκόλλου που υπογράφηκε στις 4 Σεπτεμβρίου 1985. Η Γαλλική Κυβέρνηση δεσμεύεται εξάλλου να προτρέψει τις Γαλλικές Εταιρείες να ολοκληρώσουν τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από το εμπορικό συμβόλαιο Νο 2/85 του Ιουλίου του 1985. Η Ελληνική Κυβέρνηση από την πλευρά, της θα κάνει ότι είναι δυνατόν για να ενθαρρύνει τις Ελληνικές Βιομηχανίες να απαντήσουν θετικά στις προσκλήσεις προσφορών της Γαλλικής πλευράς.

2. ΟΡΙΣΜΟΙ

2.1.- 'Αντισταθμιστικό Όφελος' σημαίνει μια αγορά από Ελληνικές Εταιρείες αμυντικού υλικού, κατασκευασμένου στην Ελλάδα όπως αυτό έχει καθορισθεί στο παράρτημα 'B' της συμφωνίας συνεργασίας της 23ης Απριλίου 1982. Η αγορά αντισταθμιστικού οφέλους' μπορεί να είναι πράξη του Γαλλικού Κράτους ή οποιασδήποτε άλλης Εταιρείας που ενεργεί στο όνομα του και ονομαστικά

υποδειγμένη από τη Γαλλική Κυβέρνηση, περιλαμβανομένων και των Γαλλικών Εταιρειών που συμμετέχουν στο συμβόλαιο MIRAGE 2000 (No 2/85) τον Ιούλιο του 1985 όταν αυτές πραγματοποιούν αγορές στην Ελλάδα για λογαριασμό του Γαλλικού Κράτους. Αυτές οι αγορές δεν θα περιλαμβάνονται στα καθαρώς δικά τους προγράμματα 'αντισταθμιστικών οφελών'. Σε περίπτωση παραγγελίας, στην Ελληνική Βιομηχανία, τρίτων χωρών συνδεδεμένων με Γαλλική παρέμβαση, αυτές υπεισέρχονται επίσης στο σύνολο των αγορών αντισταθμιστικών οφελών σεβόμενες τους κανονισμούς που είναι σε ισχύ στη Γαλλία και Ελλάδα. Η Γαλλική πλευρά θα ενημερώνει την Ελληνική στον κατάλληλο χρόνο προς αποφυγή κάθε αμφισβητήσεως.

2.2. Διάρκεια Προγράμματος Αντισταθμιστικών Οφελών

Το πρόγραμμα εκτείνεται σε μια διάρκεια 15 χρόνων από την ημερομηνία υπογραφής του Γάλλο-Ελληνικού πρωτοκόλλου στις 4 Σεπτεμβρίου 1985.

...2.4. Λογιστική Καταμέτρηση

Τα αντισταθμιστικά οφέλη που θα πραγματοποιούνται τόσο από το Κράτος όσο και από τις Βιομηχανίες στα πλαίσια του προγράμματος MIRAGE-2000 θα αποτελέσουν αντικείμενο ιδιαίτερης λογιστικής καταμέτρησης σύμφωνα με το Παράρτημα 'B' της συμφωνίας συνεργασίας της 23.4.82.

3. ΑΠΟΔΟΧΗ ΥΛΙΚΩΝ

3.1. - Σύμφωνα με τις διατάξεις της γενικής συμφωνίας του άρθρου 30 του πρωτοκόλλου της 4.9.85 τα υλικά θα πρέπει να ανταποκρίνονται...

3.2...3.3....

3.4. Οι υποχρεώσεις της Γαλλικής Κυβέρνησης που δεν θα μπορούν να εκπληρωθούν για λόγους που δεν θα μπορεί αυτή να ελέγξει, θα αποτελέσουν αντικείμενο ιδιαίτερης εξέτασης από τη Γάλλο-Ελληνική Επιτροπή που δημιουργήθηκε στα πλαίσια της συμφωνίας συνεργασίας.

4. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΣΕ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΤΙΚΑ ΟΦΕΛΗ

4.1. Οι υποχρεώσεις σε αντισταθμιστικά οφέλη του Γαλλικού Κράτους έχουν σαν βάση τις πληρωμές που πραγματοποιούνται στα πλαίσια του Συμβολαίου No 2/85 του Ιουλίου 1985 από την Ελληνική Κυβέρνηση. Ο ισολογισμός αυτών των πληρωμών θα παραδίδεται από την Ελληνική Κυβέρνηση ετησίως αρχής γενομένης από την 1η Ιουλίου 1987.

 ΓΧ

4.2. Οι αιτήσεις για εμπορικές προσφορές (*Request for Proposals*) θα διαμορφώνονται ετησίως από τη Γαλλική Κυβέρνηση ή από τις εταιρείες που θα ενεργούν στο όνομά της για αμυντικό υλικό κατασκευασμένο στην Ελλάδα. Οι αιτήσεις αυτές θα είναι ίσες με το 20% των πληρωμών που πραγματοποίησε η Ελληνική Κυβέρνηση τον προηγούμενο χρόνο. Οι αγορές που θα προέρχονται από αυτές τις αιτήσεις προσφορών θα είναι επίσης ίσες με το 20% των πληρωμών που πραγματοποίησε η Ελληνική Κυβέρνηση τον προηγούμενο χρόνο υπό τον όρο εφαρμογής των διατάξεων της παρ. 3.1. Οι αιτήσεις προσφοράς θα παραδίδονται μέσα σε χρονικά πλαίσια που δεν θα ξεπερνούν τους 9 μήνες αρχής γενομένης από την αποδοχή από τη Γαλλο-Ελληνική Επιτροπή του ισοζυγίου συναλλαγών του προηγούμενου έτους και του ακριβούς ποσού των πληρωμών που πραγματοποιήθηκαν από την ελληνική Κυβέρνηση στα πλαίσια του συμβολαίου MIRAGE 2000 του Ιουλίου 1985.

4.3. Η Γαλλο-Ελληνική Επιτροπή:

- εξετάζει ετησίως την κατάσταση προόδου των αντισταθμιστικών οφελών του προγράμματος MIRAGE 2000 και επικυρώνει τις πληρωμές που έχουν πραγματοποιηθεί στα πλαίσια αυτά.

- καταγράφει στο τέλος κάθε περιόδου τριών ετών, αρχής γενομένης την 4 Σεπτεμβρίου 1985, τον ισολογισμό των υποχρεώσεων του Γαλλικού Κράτους σε αντισταθμιστικά οφέλη καθώς και την κατάσταση των ενεργειών των Ελληνικών Βιομηχανιών που προορίζονται για τις προσκλήσεις προσφορών που τους προτάθηκαν.

- εξετάζει κάθε ιδιαίτερη περίπτωση που θα μπορούσε να παρουσιαστεί που δεν καλύπτεται από την παρούσα διευθέτηση και ενδεχόμενα, με τη συμφωνία των δυο πλευρών, εισέρχεται στο πλαίσιο των αντισταθμιστικών οφελών (παράδειγμα: μεταφορά αδείας ή τεχνολογίας κλπ).

4.4. Σε περίπτωση που οι υποχρεώσεις της Γαλλικής Κυβέρνησης δεν πραγματοποιηθούν εξολοκλήρου στο τέλος της περιόδου, μέρος αυτών των υποχρεώσεων μπορεί να μεταφέρεται στην 2η περίοδο σε αναλογία που να μην ξεπερνά το 25% των Ελληνικών πληρωμών της πρώτης περιόδου.

4.5. Σε περίπτωση που οι αγορές που θα πραγματοποιηθούν από τη Γαλλική Κυβέρνηση ξεπεράσουν στο τέλος της περιόδου τα εισπραχθέντα ποσά, αυτό το επιπλέον θα μειούται από τις υποχρεώσεις της επομένης περιόδου.» .

17. Στα άρθρα 1,2,3,6,8 και 9 της από 3-10-1996 Διοικητικής Συμφωνίας μεταξύ του Υπουργού Άμυνας της Γαλλικής Δημοκρατίας και του Υπουργού Εθνικής Άμυνας της Ελληνικής Δημοκρατίας, σχετικά με τη συνεργασία στο θέμα της συντήρησης των πολεμικών Α/Φ , προβλέπονται τα ακόλουθα:

«Άρθρο 1 . Η παρούσα Συμφωνία έχει σαν αντικείμενο να καθορίσει τις αρχές της συνεργασίας στον τομέα συντήρησης των μαχητικών α/φών που χρησιμοποιούνται από τα δύο Μέρη, όπως, των Mirage F-1, των Mirage 2000, των κινητήρων τους, των εξαρτημάτων τους και των εξοπλισμών τους, και να καθορίσει τους κανόνες που θα εφαρμοσθούν για να πιστωθούν οι συναλλαγές που απορρέουν προς όφελος των υποχρεώσεων αντισταθμίσεων της Γαλλικής πλευράς σύμφωνα με την τεχνική διευθέτηση που προαναφέρθηκε.

Άρθρο 2. Η συνεργασία που προαναφέρθηκε στο Άρθρο 1 αφορά στην μεταφορά τεχνογνωσίας από την Γαλλική πλευρά προς την Ελληνική και στο βιομηχανικό έργο που αναθέτει η Γαλλική πλευρά στην Ελληνική αμυντική βιομηχανία...

Άρθρο 3. Οι δύο πλευρές συγκεκριμενοποιούν την συνεργασία αυτή με τα δύο κάτωθι προγράμματα:

3.1... 3.2....

Άρθρο 6. Κάθε ένα από τα δύο μέρη παραιτείται του δικαιώματος απαίτησης από το άλλο, από τους προστηθέντες, τους υπαλλήλους ή πράκτορες του, της ανόρθωσης των απωλειών, υλικών και σωματικών βλαβών (συμπεριλαμβανομένων και εκείνων που προκάλεσαν θάνατο) οποιεσδήποτε και αν είναι, και επήλθαν εξ' αιτίας του ιδίου, των προστηθέντων, υπαλλήλων ή πρακτόρων του, είτε στην Γαλλία είτε στην Ελλάδα, λόγω της εφαρμογής της παρούσης συμφωνίας. Ανεξάρτητα από αυτό όταν οι απώλειες ή οι υλικές ή σωματικές βλάβες που αναφέρονται ανωτέρω είναι συνέπειες σοβαρού λάθους που προήλθε από προστηθέντες, υπαλλήλους και πράκτορες ενός εκ των δύο μερών, αυτό θα αναλάβει το σύνολο των επανορθώσεων. Υπό την έννοια "σοβαρό λάθος" εννοούμε το ηθελημένο λάθος την σοβαρή παράλειψη ή την βαρεία αμέλεια. Σ' αυτή την περίπτωση το μέρος στο οποίο ανήκει αυτός ο προστηθείς υπάλληλος ή πράκτορας θα φέρει αυτό μόνο την ευθύνη επανόρθωσης των ζημιών. Τα δύο μέρη δεσμεύονται όπως οι βιομηχανίες τους συνάψουν ασφαλιστικό συμβόλαιο επαρκές για να καλύπτει κάθε τραυματισμό απώλεια ή ζημία στις οποίες είναι δυνατόν να εμπλακούν Το συμβόλαιο που θα υπογραφεί για το σκοπό αυτό θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει ένα όρο μη εναγωγής κατά των μερών.

 ΓΧ

Άρθρο 8. Κάθε αντιδικία που προκύπτει από την ερμηνεία της παρούσας συμφωνίας δεν μπορεί να επιλυθεί παρά με διαβουλεύσεις μεταξύ των μερών.

Άρθρο 9. Η παρούσα διοικητική συμφωνία περιλαμβάνει εννέα (9) άρθρα. Τίθεται σε ισχύ την ημερομηνία της τελευταίας υπογραφής και παραμένει σε ισχύ μέχρι τις 4 Σεπτεμβρίου του 2000. Ωστόσο, τα άρθρα 7, 8 παραμένουν σε ισχύ ακόμη και μετά την λήξη της παρούσας συμφωνίας. Εκδίδονται σε δύο αντίγραφα, στην Γαλλική και Ελληνική γλώσσα και τα δύο κείμενα ίσης ισχύος.»

18. Στις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 2 και των παρ. 1,2 και 6 του άρθρου 6 του Ν. 3086/2002 «Οργανισμός Νομικού Συμβουλίου του Κράτους» (Α' 324) , όπως ισχύει , ορίζονται τα εξής:

«Άρθρο 2. Αρμοδιότητες.

1. Στην αρμοδιότητα του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (Ν.Σ.Κ.) ανήκει η νομική υποστήριξη του Κράτους. Στην υποστήριξη αυτή περιλαμβάνονται, ιδίως : α)...., β) η έκδοση γνωμοδοτήσεων σε ερωτήματα της Διοίκησης, γ)...., δ)...., ε)...., στ)...., ζ)...., η)...., θ).... και ι)....

Άρθρο 6 . Αρμοδιότητες Επιτροπών , Τμημάτων και Ολομέλειας .

1. Οι Τριμελείς Επιτροπές γνωμοδοτούν: α)β) 2. Τα Τμήματα γνωμοδοτούν : α) Σε υποθέσεις , που δεν υπάγονται στην αρμοδιότητα των Επιτροπών ή παραπέμπονται σ' αυτά από Επιτροπή λόγω της σπουδαιότητάς τους, β).....γ) Σε ερωτήματα της Βουλής των Ελλήνων που υπογράφονται από τον Πρόεδρο ή τον Γενικό Γραμματέα της Βουλής, καθώς και σε ερωτήματα της Διοίκησης, που υπογράφονται από τον Υπουργό, Αναπληρωτή Υπουργό, Υφυπουργό και Γενικό Γραμματέα Υπουργείου εφόσον ο τελευταίος είναι ειδικά εξουσιοδοτημένος και μόνο για θέματα της αρμοδιότητάς του. Επίσης σε ερωτήματα, που υπογράφονται από τον Πρόεδρο Διοικητικού Συμβουλίου ή άλλο κατά νόμο όργανο Διοίκησης Νομικού Προσώπου Δημοσίου Δικαίου ή Ανεξάρτητης Διοικητικής Αρχής των οποίων η νομική υπηρεσία διεξάγεται από το Ν.Σ.Κ., εφόσον αφορούν ζητήματα της αρμοδιότητάς τους, ενώ ερωτήματά τους με γενικότερο ενδιαφέρον υπογράφονται μόνο από τον εποπτεύοντα Υπουργό.....3.....4.....5.....6. Τα ερωτήματα της Διοίκησης πρέπει να διαλαμβάνουν πλήρη εξιστόρηση των πραγματικών περιστατικών της υπόθεσης και προσδιορισμό των προβληματισμών της, για την έννοια και το περιεχόμενο συγκεκριμένων διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας, των οποίων ζητείται η ερμηνεία από το Ν.Σ.Κ. , προκειμένου να τις εφαρμόσει στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της.....».

Ερμηνεία και εφαρμογή διατάξεων.

Από την ερμηνεία των προαναφερόμενων διατάξεων αυτοτελώς, αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους, προκύπτουν τα ακόλουθα συμπεράσματα:

19. Οι γνωμοδοτήσεις του Ν.Σ.Κ. εκδίδονται προς καθοδήγηση των ενεργειών της Διοίκησης επί των υποβαλλομένων από αυτή ερωτημάτων και έχουν ως περιεχόμενο τη γνώμη του Ν.Σ.Κ. επί των τιθέμενων με αυτά νομικών ζητημάτων για το νόμιμο, κατά την κρίση του, χειρισμό των πραγματικών καταστάσεων (άρθρο 2 παρ. 1 και άρθρο 6 παρ. 6 του ν. 3086/2002, γνμδ Ν.Σ.Κ. 324/2014, 408/2012, 216/2012, 152/2012, 466/2011, 444/2010, 378/2010, 140/2010, 524/2006, 57/2005). Το Ν.Σ.Κ δεν έχει κατά νόμο εξουσία, ούτε για τη δεσμευτική διαπίστωση ή αξιολόγηση πραγματικών περιστατικών, ούτε, κατά μείζονα λόγο, για τη ρύθμιση ατομικής σχέσης ή κατάστασης με την υπαγωγή συγκεκριμένων πραγματικών περιστατικών σε κανόνα δικαίου, η δε από το νόμο επιβαλλόμενη στη Διοίκηση πλήρης εξιστόρηση των πραγματικών περιστατικών της υπόθεσης αποσκοπεί στον με ακρίβεια εντοπισμό του τιθέμενου ζητήματος ερμηνείας του κρίσιμου κανόνα δικαίου για τη λυσιτελή άσκηση της γνωμοδοτικής του αρμοδιότητας (βλ. ad hoc Ολ. ΣΤΕ 830-831/2010 σκέψη 5).

20. Στην υπό κρίση, όμως, περίπτωση, με το υποβληθέν από τη Διοίκηση ερώτημα, διαπιστώνεται ότι, ενώ παρατίθενται συγκεκριμένα αριθμητικά – ποσοτικά μεγέθη από τα οποία δύναται με ακρίβεια να εξαχθεί ασφαλές συμπέρασμα για το ύψος της ζημίας και κατ' επέκταση της βλάβης των συμφερόντων του Δημοσίου από τη μέχρι τώρα υλοποίηση της συμφωνίας περί παροχής ΑΩ, ερωτάται το Ν.Σ.Κ. κατά πόσο υπάρχει τέτοια βλάβη, ζήτημα, για το οποίο, όχι μόνο, με βάση τα προεκτιθέμενα, δεν έχει αρμοδιότητα να γνωμοδοτήσει, αλλά που συνδέεται άρρηκτα με ειδικές επιστημονικές ή τεχνικές γνώσεις και ανάγεται στη σφαίρα της ουσιαστικής κρίσης της Διοίκησης. (βλ. γνμδ ΝΣΚ 324/2014, 408/2012, 216/2012, 57/2005).

21. Ωστόσο, εφόσον η προαναφερθείσα ουσιαστική κρίση της Διοίκησης καταλήξει στην τεκμηρίωση της βλάβης του Δημοσίου από τη μέχρι σήμερα εξέλιξη της ανωτέρω συμφωνίας με το Γαλλικό Κράτος περί παροχής από αυτό ΑΩ, για τους ενδεδειγμένους τρόπους διεκδίκησης της ζημίας που υπέστη το Ελληνικό Δημόσιο, επισημαίνονται και τα ακόλουθα:

22. Σύμφωνα με την αρχή της νομιμότητας, η οποία διέπει τη διοικητική δράση, η συνομολόγηση συμβάσεων από το Ελληνικό Δημόσιο γίνεται με την παροχή από την κείμενη νομοθεσία της σχετικής προς τούτο αρμοδιότητας στα όργανα του Δημοσίου, χωρίς να ισχύει η συναλλακτική ελευθερία κατά τη σύναψη των συμβάσεων (γνμδ Ν.Σ.Κ. 171/2010, 98/2007). Περαιτέρω, σύμφωνα με την γνωμοδότηση με αριθμό 286/1998 της Ολομέλειας του Ν.Σ.Κ., αρμόδιος για την υπογραφή συμβάσεων προμήθειας αμυντικού υλικού και της παρεπόμενης από τις προμήθειες αυτές σύμβασης ΑΩ είναι ο εκάστοτε έχων την οικονομική αρμοδιότητα επί της υπογραφής της κυρίας σύμβασης, δηλαδή ο Υ.ΕΘ.Α. ή τα προς τούτο ειδικά εξουσιοδοτημένα από αυτόν όργανα.

23. Επίσης, μετά την ισχύ του άρθρου 79 του ν. 2362/1995, γίνεται δεκτό ότι επιτρέπεται η σύναψη συμβάσεων, από τις οποίες δημιουργούνται υποχρεώσεις σε βάρος του Δημοσίου, όχι μόνον στην περίπτωση που τούτο προβλέπεται από γενικές ή ειδικές διατάξεις, αλλά και αν συντελούν στην εκπλήρωση των σκοπών του (γνμδ. Ν.Σ.Κ. 323/2011, 317/2003, 166/1996 πλειοψ.) Περαιτέρω, έχει κριθεί ότι συνεργασία της Χώρας με άλλη, καλυπτόμενη με σχετικό πρωτόκολλο, το οποίο δεν υπογράφεται σε εκτέλεση νόμου ή δεν κυρώνεται με νόμο (εξαιρουμένης της σπάνιας περίπτωσης της κάλυψής του από γενικά αποδεκτή αρχή του διεθνούς δικαίου), κατά το μέρος, τουλάχιστον, που (το πρωτόκολλο) περιέχει δημιουργία οποιασδήποτε μορφής υποχρέωσης του Ελληνικού Κράτους, στερείται κύρους, μέχρι την, τυχόν, νομοθετική του κύρωση και αποτελεί απλά διοικητική δράση, χωρίς έννομα αποτελέσματα. Επομένως, χωρίς προϋφιστάμενο πλαίσιο νόμου (και του Συντάγματος), ακόμα και με τη μορφή κυρωμένης με νόμο διακρατικής συμφωνίας, σε εκτέλεση της οποίας έχει υπογραφεί ή, εφόσον ελλείπει τούτο, χωρίς κύρωσή του με νόμο, το πρωτόκολλο Υπουργού ή άλλου οργάνου της εκτελεστικής εξουσίας με Υπουργό άλλου Κράτους, το οποίο περιέχει δεσμεύσεις ή υποχρεώσεις του Ελληνικού Κράτους, ιδίως οικονομικής φύσης, στερείται νομικού κύρους (γνμδ. Ν.Σ.Κ. 573/1998).

24. Επιπρόσθετα, ήδη με το άρθρο 83 παρ. 3 του π.δ. 284/1989 «Περί Προμηθειών των Ενόπλων Δυνάμεων» (Α'181), οι διοικητικές πράξεις (αλλά και οι υπό εκτέλεση διαγωνισμοί ή οι συμβάσεις που θα συνάπτονταν ή συνάφθηκαν για να εκτελεσθούν) για προμήθειες που εκδόθηκαν μέχρι τη

δημοσίευση (την 26-5-1989) του εν λόγω π.δ., θεωρήθηκαν έγκυρες για την τελική υλοποίηση των προμηθειών στις οποίες αναφέρονται .

25. Το περιεχόμενο των συμβάσεων ΑΩ δεν ρυθμίστηκε από τις διατάξεις του π.δ. 284/1989 αλλά από τις εκδοθείσες προς το σκοπό αυτό κατευθυντήριες οδηγίες, οι οποίες εφαρμοζόμενες ομοιόμορφα από την αρμόδια Υπηρεσία του ΥΠ.ΕΘ.Α. δημιούργησαν μία διοικητική πρακτική στον τομέα των ΑΩ που δεσμεύει τη Διοίκηση να αντιμετωπίσει με τον ίδιο τρόπο όμοιες περιπτώσεις, εκτός αν αποχρώντες λόγοι δημοσίου συμφέροντος δικαιολογούν την απόκλιση (γνμδ Ν.Σ.Κ. 93/2008, πρβλ. και ΑΠ 1434/2012, ΣτΕ 985/2011, 1674/2004 σχετικά με την απορρέουσα από το πρωτόκολλο παραλαβής μετά τον ποιοτικό και ποσοτικό έλεγχο των ειδών, δέσμευση της Διοίκησης) .

26. Δεδομένου, μάλιστα, του γεγονότος ότι δε ρυθμίστηκε νομοθετικά το ζήτημα της τροποποίησης σύμβασης ΑΩ μετά το χρόνο λήξης της ισχύος της, πρέπει να θεωρηθεί ότι δεν έχει απονεμηθεί σχετική προς τούτο αρμοδιότητα στα όργανα της Διοίκησης, διότι, σε αντίθετη περίπτωση, η τυχόν, σύναψη τροποποιητικής σύμβασης, μετά το εν λόγω χρονικό σημείο, θα συνιστούσε νέα σύμβαση συναφθείσα κατά παρέκκλιση της αρχής της νομιμότητας (γνμδ Ν.Σ.Κ. 171/2010, 13,14/2009, 514/2008, 448/2001 αλλά και 298/1990). Πάντως, για να είναι επιτρεπτές οι τροποποιήσεις συμβατικών όρων πρέπει να επιβάλλονται από γεγονότα ή καταστάσεις που προέκυψαν μετά την κατάρτιση της σύμβασης, να μην οφείλονται, οπωσδήποτε, σε αντισυμβατική συμπεριφορά του αντισυμβαλλόμενου και να μην ανατρέπουν κατά τρόπο ουσιώδη την οικονομική ισορροπία της αρχικής σύμβασης (γνμδ. Ν.Σ.Κ. 98/2007), επιπλέον δε, εφόσον η τροποποίηση της σύμβασης λάβει χώρα μετά την εκπνοή του χρόνου ισχύος της, έχει ως μόνη έννομη συνέπεια την έγκριση της παροχής του αντισυμβαλλόμενου και όχι την, με την τροποποίηση των αρχικών όρων της σύμβασης, νέα συμβατική ρύθμιση (γνμδ Ν.Σ.Κ. 514/2008).

27. Σε κάθε περίπτωση, δεδομένου ότι παρατίθεται ως στοιχείο του πραγματικού του τιθέμενου ερωτήματος, ορισμένη αποτίμηση της βλάβης (παρ. 20), δηλαδή της ζημίας του Ελληνικού Δημοσίου, από τη μέχρι τώρα υλοποίηση της συμφωνίας του με το Γαλλικό Κράτος για την παροχή από το τελευταίο ΑΩ , η οποία («συμφωνία») αποτυπώνεται στο κατά τα ανωτέρω από 4-9-1985 Πρωτόκολλο και στην από 17-12-1986 Γαλλο – Ελληνική Τεχνική Διευθέτηση, που ρυθμίζουν, μεταξύ άλλων, τον υποδεικνυόμενο προς τα ως άνω Κράτη –

μέρη τρόπο επίλυσης των αναφουομένων διαφορών, υφίσταται αρμοδιότητα του Ν.Σ.Κ. για την ερμηνεία των κρίσιμων προς τούτο διατάξεων ή όρων τους.

28. Με το άρθρο 13 της από 23-4-1982 Συμφωνίας Συνεργασίας στον Τομέα των εξοπλισμών μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Κυβέρνησης και της Κυβέρνησης της Γαλλικής Δημοκρατίας («Μ.Ο.Υ. Ελλάδος–Γαλλίας»), για την εφαρμογή της οποίας επιφορτίστηκαν οι αρμόδιοι Υπουργοί Άμυνας των δύο χωρών (άρθρο 3), συγκροτήθηκε Ελληνο–Γαλλική Επιτροπή για την παρακολούθηση των σχετικών με την εφαρμογή της ζητημάτων, η οποία προβλέφθηκε ότι θα συνερχόταν τουλάχιστον μία φορά κάθε χρόνο. Η Συμφωνία θα ίσχυε, σύμφωνα με το άρθρο 15 αυτής, για περίοδο πέντε ετών από την ημερομηνία υπογραφής της και, εφόσον δεν διατυπωνόταν καταγγελία έξι μήνες πριν την εκπνοή αυτής της περιόδου από κάποιο από τα μέρη, θα εξακολουθούσε να ισχύει με σιωπηρή ανανέωση. Σε περίπτωση, όμως, καταγγελίας της εν λόγω Συμφωνίας τα μέρη δεσμεύτηκαν να προβούν σε διαβουλεύσεις, με σκοπό τη ρύθμιση των προβλημάτων που θα προέκυπταν από την εν λόγω καταγγελία.

29. Με το άρθρο 1 του ως άνω από 4-9-1985 Πρωτοκόλλου, στο οποίο δεν αναγράφεται ο τόπος συνομολόγησής του, έγινε παραπομπή στην από 23-4-1982 Συμφωνία Συνεργασίας στον τομέα των εξοπλισμών, μεταξύ των δύο Κυβερνήσεων («Γενική Συμφωνία»), η οποία εφαρμόζεται πλήρως και σε αυτό, τουλάχιστον κατά τη χρονική διάρκεια ισχύος του, όπως αυτή οριοθετείται από το συνδυασμό των άρθρων 37 και 14 του Πρωτοκόλλου (βλ. και παρ. 10, 28) .

30. Με το άρθρο 30 του Πρωτοκόλλου, αφενός μεν, η Γαλλική Δημοκρατία παρείχε την πλήρη υποστήριξή της στο ειδικό πρόγραμμα αντιστάθμισης της Εμπορικής Σύμβασης, αφετέρου δε, με σκοπό την αύξηση του ύψους των αντισταθμίσεων που είχαν ήδη επιτευχθεί με τις εμπορικές εταιρείες (άρθρο 31 της Εμπορικής Σύμβασης), δεσμεύτηκε να αγοράζει εντός χρονικής περιόδου δεκαπέντε (15) ετών, αμυντικά προϊόντα κατασκευαζόμενα στην Ελλάδα, ύψους 20% της αξίας του εμπορικού συμβολαίου, δηλαδή των πληρωμών προς τις γαλλικές εταιρείες με βάση αυτό. Οι δε όροι και προϋποθέσεις πραγματοποίησης της δέσμευσης της Γαλλικής Κυβέρνησης θα ετίθεντο και θα έπαιρναν οριστική μορφή μέσα σε έξι μήνες από την ημερομηνία υπογραφής του Πρωτοκόλλου κατά τα προβλεπόμενα στα άρθρα 3 και 13 της «Γενικής Συμφωνίας» .

31. Στο άρθρο 36 του Πρωτοκόλλου ρυθμίστηκαν με ειδικό τρόπο τα ζητήματα της εκατέρωθεν ευθύνης για την ανόρθωση των απωλειών, υλικών ή σωματικών βλαβών, λόγω της εφαρμογής του Πρωτοκόλλου, ενώ στο άρθρο 38 που φέρει τον τίτλο «ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΙΣ ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΔΙΑΦΟΡΑΣ», ορίστηκε ότι οι δύο Κυβερνήσεις θα διαβουλεύονταν για να επιλύουν κάθε διαφωνία που μπορεί να προερχόταν από την ερμηνεία αυτού του Πρωτοκόλλου. Επίσης, συμφωνήθηκε να μην προσφύγουν σε διεθνές δικαστήριο ή σε τρίτους. Σύμφωνα δε με το άρθρο 39, το Πρωτόκολλο δεν μπορεί να τροποποιηθεί παρά μόνο μετά από αμοιβαία συμφωνία μεταξύ των δύο Κυβερνήσεων ή των εξουσιοδοτημένων αντιπροσώπων τους.

32. Με την ως άνω από 17-12-1986 Γαλλο-Ελληνική Τεχνική Διευθέτηση, στην οποία δεν αναγράφεται ο τόπος συνολόγησης, καθορίστηκαν οι συνθήκες πραγματοποίησης του άρθρου 30 του προαναφερθέντος Πρωτοκόλλου, επιβεβαιώθηκε η εφαρμογή της από 23-4-1982 «Γενικής Συμφωνίας» στην προκειμένη περίπτωση και οριοθετήθηκε η έννοια του «αντισταθμιστικού οφέλους» και η χρονική διάρκεια του προγράμματος αντισταθμιστικών οφελών (15 έτη, με αφετηρία την 4-9-1985), καθώς και η βάση υπολογισμού των σχετικών υποχρεώσεων του Γαλλικού Κράτους προς το Ελληνικό, που είναι οι πληρωμές οι οποίες θα πραγματοποιούνταν στα πλαίσια της Εμπορικής Σύμβασης. Προβλέφθηκε δε ότι η Γαλλο-Ελληνική Επιτροπή, μεταξύ άλλων, θα εξέταζε σε ετήσια βάση την πρόοδο των αντισταθμιστικών οφελών, καταγράφοντας στο τέλος τριετούς περιόδου τον ισολογισμό των σχετικών υποχρεώσεων του Γαλλικού Κράτους, και κάθε ιδιαίτερη περίπτωση, που θα μπορούσε να παρουσιαστεί και η οποία δεν θα καλυπτόταν από τη Διευθέτηση και, ενδεχόμενα, θα εισερχόταν στο πλαίσιο των αντισταθμιστικών οφελών, όπως για παράδειγμα η μεταφορά άδειας ή τεχνολογίας.

33. Επιπρόσθετα, στο άρθρο 6 της από 3-10-1996 Διοικητικής Συμφωνίας μεταξύ των Υπουργών Άμυνας της Γαλλικής και Εθνικής Άμυνας της Ελληνικής Δημοκρατίας, σχετικά με τη συνεργασία στον τομέα της συντήρησης των μαχητικών Α/Φ και τον καθορισμό των κανόνων για την πίστωση των συναλλαγών που απορρέουν προς όφελος των υποχρεώσεων αντισταθμίσεων της Γαλλικής πλευράς σύμφωνα με την ανωτέρω Τεχνική Διευθέτηση (άρθρο 1), ρυθμίστηκαν ειδικά τα ζητήματα της εκατέρωθεν ευθύνης για την ανόρθωση των απωλειών, υλικών ή σωματικών βλαβών, λόγω της εφαρμογής της Συμφωνίας

 ΓΧ

αυτής, ενώ στο άρθρο 8 ορίστηκε ότι κάθε αντιδικία που θα προέκυπτε από την ερμηνεία της δεν θα μπορούσε να επιλυθεί παρά με διαβουλεύσεις μεταξύ των μερών. Με το άρθρο 9 της Διοικητικής Συμφωνίας τέθηκε ως χρονικό όριο εκπνοής της ισχύος της η 4-9-2000, αν και το ως άνω άρθρο 8, περί επίλυσης με διαβουλεύσεις μεταξύ των μερών κάθε αντιδικίας που προκύπτει από την ερμηνεία της συμφωνίας αυτής, παραμένει σε ισχύ ακόμη και μετά τη λήξη της εν λόγω συμφωνίας.

Περαιτέρω, κατά τη συζήτηση ενώπιον του Τμήματος επί του ερωτήματος διατυπώθηκαν δύο γνώμες:

34. Η γνώμη της πλειοψηφίας, που απαρτίσθηκε από τον Αντιπρόεδρο του Ν.Σ.Κ. Ιωάννη – Κωνσταντίνο Χαλκιά και τους Νομικούς Συμβούλους Ιωάννη Διονυσόπουλο, Παρασκευά Βαρελά, Νικόλαο Δασκαλαντωνάκη, Ευαγγελία Σκαλτσά και Παναγιώτα – Ελευθερία Δασκαλέα – Ασημακοπούλου (ψήφοι έξι), προς την οποία συντάχθηκε και ο εισηγητής Πάρεδρος Νικόλαος Δημητρακόπουλος (συμβουλευτική γνώμη άνευ ψήφου), με την οποία έγιναν δεκτά τα ακόλουθα:

Από τις προπαρατιθέμενες ρυθμίσεις των ως άνω *sui generis* Συμβάσεων, του Γαλλικού Κράτους με το Ελληνικό, αφού πρόκειται για διακρατικές συμφωνίες, οι οποίες αποτελούν το αποκλειστικό για την παροχή των επίμαχων ΑΩ κανονιστικό πλαίσιο, δεδομένου ότι, δεν αναφέρεται ή προκύπτει το αντίθετο από τις ίδιες (πρβλ. άρθρο 28 παρ. 1 ν. 2735/1999, ΑΠ 1219/2014) ή το έγγραφο του ερωτήματος ή τα λοιπά συνοδευτικά σε αυτό έγγραφα, ερμηνευόμενες αυτοτελώς και σε συνδυασμό μεταξύ τους, συνάγεται ότι η βούληση των μερών ήταν οι διαφορές και οι αντιδικίες, που θα απέρρεαν από τη σχετική «συμφωνία» των δύο Κρατών, να αντιμετωπίζονται και να επιλύονται μόνο μέσω διαπραγματεύσεων («με διαβουλεύσεις»). Η άποψη αυτή επιρρωνύεται και τεκμηριώνεται από τη συνεκτίμηση των ακόλουθων λόγων:

α. Με το άρθρο 38 του από 4-9-1985 Πρωτοκόλλου, του οποίου η ερμηνεία πρέπει να γίνει υπό το φως του ως άνω τίτλου του, ρητά αποκλείεται η προσφυγή σε διεθνές δικαστήριο ή σε τρίτους (πρβλ. και άρθρο 36).

β. Με το άρθρο 8 της από 3-10-1996 Διοικητικής Συμφωνίας, και για τα ειδικότερα ως άνω ζητήματα που απετέλεσαν αντικείμενο ρύθμισής της, επίσης, ρητά υποδεικνύονται οι διαβουλεύσεις ως τρόπος επίλυσης κάθε αντιδικίας (πρβλ. και άρθρο 6).

γ. Στο άρθρο 15 της ως άνω από 23-4-1982 Συμφωνίας Συνεργασίας, στην εφαρμογή της οποίας (και μάλιστα «πλήρως») παραπέμπει το άρθρο 1 του από 4-9-1985 Πρωτοκόλλου αλλά και η από 17-12-1986 Γαλλο-Ελληνική Τεχνική Διευθέτηση, προβλέπεται, σε περίπτωση (έγκυρης) καταγγελίας της από το ένα από τα μέρη, δηλαδή παρά την πάροδο του χρονικού πεδίου ισχύος της, η διενέργεια διαβουλεύσεων με σκοπό τη ρύθμιση των συναφών με την καταγγελία της προβλημάτων.

35. Ενόψει αυτών, πρέπει να θεωρηθεί ότι δεν υφίσταται δυνατότητα (παραδεκτής) υποβολής εκ μέρους του Ελληνικού Δημοσίου της ανακύψασας κατά τα ανωτέρω διαφοράς προς επίλυση σε τρίτους, όπως π.χ. σε διαιτησία. Και τούτο, όχι μόνον επειδή ρητά αποκλείστηκε με την στο άρθρο 38 του από 4-9-1985 Πρωτοκόλλου συμφωνία των μερών, αλλά και διότι η πρόθεσή τους περί υπαγωγής της διαφοράς σε οποιαδήποτε μορφής διαιτησία προϋποθέτει, μεταξύ άλλων, η σχετική (αυτοτελής) συμφωνία να φέρει έγγραφο (συστατικό) τύπο, ιδίως αν αφορά σε μελλοντικές σε σχέση με το χρόνο κατάρτισής της διαφορές, και να αναφέρεται σε ορισμένη έννομη σχέση, από την οποία θα προέλθουν οι διαφορές αυτές, έστω κι αν δεν εξειδικεύονται (βλ. άρθρα 867 – 869 ΚΠολΔ. , άρθρα 1, 2, 37 ν. 2735/1999, Ολ. ΑΠ 16/2002, ΑΠ. 1219/2014, 539/2013, 1737/2009, 1733/2009).

36. Για τον ίδιο νομικό λόγο, που ερείδεται στην ίδια ως άνω ρύθμιση του άρθρου 38 του από 4-9-1985 Πρωτοκόλλου, το Ελληνικό Δημόσιο δεν δύναται να προσφύγει σε διεθνές δικαστήριο για την επίλυση οποιασδήποτε διαφοράς τελεί σε συνάφεια με τις ρυθμίσεις των άρθρων του Πρωτοκόλλου αυτού. Σύμφωνα δε με γενική αρχή τα κράτη ως κυρίαρχα δεν δύνανται να υποχρεωθούν σε δικαιοδοτικό μηχανισμό χωρίς την προηγούμενη συναίνεσή τους, η οποία (συναίνεση) εκδηλώνεται, είτε εκ των προτέρων, είτε για μία συγκεκριμένη διαφορά την οποία αποφασίζουν από κοινού να υποβάλλουν σε δικαιοδοτικό μηχανισμό επίλυσης. Για παράδειγμα, η προσφυγή στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης (βλ. και άρθρο 7 παρ. 1 του Α.Ν. 585/1945, Α'242), τελεί υπό ειδικά αναφερόμενες προϋποθέσεις μη συντρέχουσες στην προκειμένη περίπτωση (βλ. και Ολ ΝΣΚ 113/1995, Εφαρμογές διεθνούς και ευρωπαϊκού δικαίου 2013, 2014 – 2015 Αγγ. Γιόκαρη – Φ. Παζαρτζή , Εμμ. Ρούκουνα «Διεθνείς Οργανισμοί» έκδ. 1986 , σελ. 91 επ.).

 ΓΧ

37. Η γνώμη της μειοψηφίας, που απαρτίσθηκε από τους Νομικούς Συμβούλους Βασιλική Τύρου και Γεώργιο Ανδρέου (ψήφοι δύο), σύμφωνα με την οποία, υπό την αυτονόητη προϋπόθεση ότι για την μη προσήκουσα παροχή των Αντισταθμιστικών Ωφελημάτων (ΑΩ), στο πλαίσιο της αγοράς από το Ελληνικό Δημόσιο των πολεμικών Α/Φ Μ-2000 με τη Σύμβαση 2/1985 (Σύμβαση «ΤΑΛΩΣ»), βαρύνεται η γαλλική πλευρά, το Ελληνικό Δημόσιο θα πρέπει να επιδιώξει την επίλυση της διαφοράς κατ' αρχάς με διαβουλεύσεις, κατ' ανάλογη εφαρμογή της ρήτρας του άρθρου 38 του από 4-9-1985 Πρωτοκόλλου μεταξύ της Κυβέρνησης της Γαλλικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της ρήτρας του άρθρου 8 της από 3-10-1996 Διοικητικής Συμφωνίας μεταξύ του Υπουργού Άμυνας της Γαλλικής Δημοκρατίας και του Υπουργού Εθνικής Άμυνας της Ελληνικής Δημοκρατίας. Και τούτο, δηλαδή κατ' ανάλογη εφαρμογή των παραπάνω ρητρών, διότι οι συγκεκριμένες ρήτρες αφορούν προβλήματα που ανακύπτουν από την ερμηνεία και όχι από την εκτέλεση των σχετικών συμφωνιών, όπως συμβαίνει στην προκειμένη περίπτωση. Άλλως και για το ενδεχόμενο της μη επιτυχούς έκβασης των ως άνω διαβουλεύσεων, το Ελληνικό Δημόσιο έχει τη δυνατότητα, εφόσον, βεβαίως, υπάρχει η σχετική πολιτική βούληση, και επειδή το εξεταζόμενο ζήτημα δεν αφορά την ερμηνεία των συμφωνιών μεταξύ των δύο Κρατών, αλλά τη μη προσήκουσα παροχή των ΑΩ, να εναγάγει για το συγκεκριμένο λόγο το Γαλλικό Δημόσιο, εφόσον πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις του ουσιαστικού και δικονομικού νόμου.

Απάντηση.

38. Κατόπιν όλων των προαναφερομένων και με βάση το διδόμενο στο έγγραφο του υποβληθέντος ερωτήματος νομικό και πραγματικό, καθώς και στα λοιπά συνοδευτικά αυτού έγγραφα, το ΣΤ΄ Τμήμα γνωμοδοτεί, κατά πλειοψηφία, ως εξής: **1ο.** Το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους δεν έχει αρμοδιότητα να προβεί στην εκτίμηση και εντεύθεν αξιολόγηση της σε βάρος των συμφερόντων του Ελληνικού Δημοσίου βλάβης από τη μέχρι σήμερα μη πλήρη υλοποίηση της συμφωνίας με το Γαλλικό Κράτος περί παροχής αντισταθμιστικών ωφελημάτων (ΑΩ) στο πλαίσιο της αγοράς από το Ελληνικό Δημόσιο των αεροσκαφών (Α/Φ) Μ-2000 με την Εμπορική Σύμβαση 2/1985 (Σύμβαση «ΤΑΛΩΣ»). Το ύψος της ζημίας και κατ' επέκταση της βλάβης των συμφερόντων του Δημοσίου από τη μέχρι τώρα μη πλήρη υλοποίηση της συμφωνίας περί παροχής ΑΩ, είναι ζήτημα που

συνδέεται άρρηκτα με ειδικές επιστημονικές ή τεχνικές γνώσεις και ανάγεται στη σφαίρα της ουσιαστικής κρίσης της Διοίκησης, και 2ο. Εφόσον ήθελε υποτεθεί ότι υφίσταται επαρκώς προσδιορισμένη βλάβη του Ελληνικού Δημοσίου, οφειλόμενη στην προαναφερόμενη αιτία, ο προβλεπόμενος τρόπος για τη διεκδίκηση της ζημίας , την οποία υπέστη το Ελληνικό Δημόσιο, είναι ο υποδεικνυόμενος στα έγγραφα που απαρτίζουν την υπό κρίση συμφωνία περί παροχής από το Γαλλικό Κράτος αντισταθμιστικών ωφελημάτων (ΑΩ), σύμφωνα με τα προεκτιθέμενα, για την επίλυση των αναφευομένων διαφορών, δηλαδή οι διαβουλεύσεις μεταξύ των Μερών.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 22 - 3 - 2016

Ο Πρόεδρος του Τμήματος

Γ. Χαλκιάς

Γιάννης - Κωνσταντίνος Χαλκιάς
Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Ο Εισηγητής

Νικ. Π. Δημητρακόπουλος
Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.